

Fiscaal optimaal schenken van kunst

Als kunstliefhebber heb je vast wel eens overwogen om jouw favoriete museum door middel van een gift te ondersteunen. Je kunt het museum een geldbedrag schenken, maar een andere mogelijkheid is de schenking in natura, bijvoorbeeld in de vorm van een schilderij. De overheid stimuleert het schenken van kunst met verschillende fiscale faciliteiten, zoals de giftenaftrek in de inkomstenbelasting en de successieregeling in de erfbelasting.

Giftenaftrek

Je kunt op twee manieren een schenking doen:

- een eenmalige gift (beperkt aftrekbaar);
- een periodieke gift (volledig aftrekbaar).

ANBI-status

Van belang is, dat je vooraf controleert of het museum door de Belastingdienst is aangemerkt als een zogenaamde 'algemeen nut beogende instelling' (ANBI). In veel gevallen zal een museum aan deze voorwaarden voldoen, maar zonder ANBI-status is de gift niet aftrekbaar in de inkomstenbelasting. Daarnaast is er mogelijk schenkbelasting verschuldigd.

Je kunt de ANBI-status controleren via het ANBI-register, dat op de website van de Belastingdienst is gepubliceerd.

Waarde giften

Als je kiest voor een schenking in natura is het belangrijk, dat je er rekening mee houdt, dat de waardering van kunst en dus ook de waardering van je gift afhankelijk is van veel omstandigheden. Als je vooraf meer zekerheid wilt hebben over de waarde van jouw schenking, kun je overwegen om de gift, bijvoorbeeld het schilderij, te laten taxeren.

Eenmalige gift

Eenmalige giften van kunst zijn beperkt aftrekbaar in de aangifte inkomstenbelasting. De aftrek wordt beperkt door een drempel- en een maximumbedrag. De drempel is 1% van uw verzamelinkomen (box 1, 2 en 3 gezamenlijk) van jou en je eventuele partner en bedraagt ten minste € 60. Het maximumbedrag is 10% van het verzamelinkomen. Daarnaast kun je voor de eerste € 5.000 van de schenking gebruik maken van een verhoging van 25%, wanneer het museum als een culturele ANBI wordt aangemerkt. De effectieve aftrek is gelijk aan het belastingtarief dat van toepassing is, waarbij een maximaal aftrektarief geldt van 43% (2021).

Voorbeeld

Stel, het verzamelinkomen is € 150.000. Het voor jou geldende belastingtarief in de hoogste schijf bedraagt 49,5% (2021), zodat het maximale aftrekpercentage 43% van toepassing is. Je schenkt in 2021 eenmalig een schilderij met een waarde van € 250.000 en je hebt in het kalenderjaar geen andere giften gedaan. De drempel is € 1.500 (1% van € 150.000), het plafond € 15.000 (10% van het verzamelinkomen).

Het bedrag dat je dan in aftrek kunt brengen in jouw aangifte inkomstenbelasting is € 15.000 (plafond) + € 1.250 (€ 5.000 x 25% verhogingsfactor) -/- € 600 (drempel) = € 15.650.12. Het maximale aftrekpercentage is 43%, waardoor het voordeel € 6.279 bedraagt.

De eenmalige gift van € 250.000 kost je dan netto € 243.270.

Afhankelijk van het verzamelinkomen en eventuele overige giften kan de eenmalige schenking in voorkomende gevallen (grotendeels) niet in aftrek komen. In dat geval kun je overwegen om een schenking te doen in de vorm van een periodieke gift

Periodieke schenking (minimaal vijf jaar een jaarlijkse schenking aan een ANBI)

Bij het schenken van kunst is de aftrek onbeperkt wanneer je dat doet in de vorm van een periodieke gift aan een museum met ANBI-status. Bij een periodieke schenking zeg je voor een periode van minimaal vijf jaar toe (of tot aan eerder overlijden) om jaarlijks een gelijk gedeelte te schenken. De exacte voorwaarden worden vastgelegd in een schenkingsovereenkomst. Dit kan worden vastgelegd bij de notaris. Hiervoor kun je ook het model van de Belastingdienst gebruiken.

Het voordeel van een periodieke schenking is, dat deze niet gebonden is aan een drempelbedrag of beperkt wordt door een maximum. Je mag dus het gehele bedrag van de schenking in aftrek brengen in de aangifte inkomstenbelasting. De verhogingsfactor tot maximaal 25% voor culturele ANBI's mag je eveneens toepassen. Uiteraard is het voordeel weer gelijk aan het voor jou geldende belastingtarief.

Voorbeeld

Stel, het verzamelinkomen is weer € 150.000. Het effectieve belastingtarief bedraagt 49,5% (2021). Je schenkt in 2021 een schilderij met een waarde van € 250.000 over een periode van vijf jaren. Het bedrag dat je dan ieder jaar in aftrek kunt brengen in de aangifte inkomstenbelasting is € 50.000 + € 1.250 (€ 5.000 x 25% verhogingsfactor) = € 51.250. Het maximale aftrekpercentage is 43% in 2021 en daalt vervolgens stapsgewijs naar 37,05%.

In de onderstaande tabel wordt zichtbaar dat de periodieke schenking van € 250.000 over een periode van vijf jaren een netto aftrek oplevert van bijna € 100.000.

Jaar	Schenking (incl. verhoging)	Aftrektarief	Netto aftrek	Netto last
2021	€ 51.250	43,00%	€ 22.037,50	€ 27.962,50
2022	€ 51.250	40,00%	€ 20.500,00	€ 29.500,00
2023	€ 51.250	37,10%	€ 19.013,75	€ 30.986,25
2024	€ 51.250	37,05%	€ 18.988,13	€ 31.011,88
2025	€ 51.250	37,05%	€ 18.988,13	€ 31.011,88
			€ 99.527,50	€ 150.472,50

Erfbelasting betalen met kunst

Als je een bijzonder kunstwerk bezit en overweegt om dit kunstwerk na te laten aan een museum, dan kun je er allereerst voor kiezen om het kunstwerk te legateren. Een interessant alternatief is om gebruik te maken van de kortingsregeling in de erfbelasting.

De kortingsregeling in de erfbelasting biedt de mogelijkheid om het kunstwerk te schenken aan de Nederlandse overheid, tegen kwijtschelding van de daarover verschuldigde erfbelasting. De Nederlandse overheid zorgt er dan voor dat het kunstwerk wordt tentoongesteld in een museum. De kwijt te schelden belasting is gelijk aan de verkoopwaarde van het kunstwerk, vermeerderd met 20%, in totaal 120%.

Om voor de kwijtscheldingsregeling in aanmerking te komen, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. De belangrijkste voorwaarde is, dat het gaat om een kunstvoorwerp van nationaal cultuurhistorisch of kunsthistorisch belang. Er is een commissie die dit beoordeelt. Daarnaast moet binnen 8 weken na overlijden een verzoek worden ingediend om de regeling toe te passen.

Tot slot

Heb je nog vragen, of wil je aanvullende informatie over het schenken van kunst? Neem dan contact op met mr. Ton van Deijl, fiscaal partner bij CROP accountants & adviseurs, tvandeijl@crop.nl.

NB: Deze informatie is gebaseerd op onze interpretatie van de op het moment van publiceren geldende fiscale wet- en regelgeving en de gepubliceerde fiscale rechtspraak.